

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa J. K. i J. K.
przeciwko M. T.
o zadośćuczynienie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 12 czerwca 2019 r., sygn. akt [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

**2. przyznaje adw. M.Ł. od Skarbu Państwa (Sądu
Apelacyjnego w [...]) kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł,
podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem
wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną pozwanemu z urzędu
w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W świetle tej regulacji, cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek

o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może rozstrzygnąć w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jednocześnie przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i jego rolą nie jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c. Wskazał, że Sąd Apelacyjny naruszył art. 378 § 1 k.p.c. przez niewzięcie pod uwagę z urzędu nieważności postępowania przed Sądem Okręgowym (art. 379 pkt 5 k.p.c.) wynikającej z pominięcia dowodu z przesłuchania pozwanego na podstawie art. 302 § 1 k.p.c.

Skarżący wskazał także, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które ujął w formie pytania: „Czy na gruncie art. 446 § 4 k.c. przy określeniu wysokości krzywdy powinny być brane okoliczności mające miejsce po śmierci bezpośrednio poszkodowanego, a związane z postępowaniem karnym dotyczącym sprawcy szkody, w tym przyjęta przez niego linia obrony nienaruszająca dóbr osobistych osób trzecich, w tym zmarłego, długotrwałość postępowania karnego, odpowiadanie przez sprawcę z wolnej stopy i nagłośnienie medialne sprawy?”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy w ramach bezpośredniej kontroli kasacyjnej bada jedynie nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji. Badanie nieważności postępowania pierwszoinstancyjnego co do zasady uchyla się spod kognicji Sądu Najwyższego i może nastąpić wyjątkowo, w sposób pośredni, gdy skarżący w ramach drugiej podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.) zarzuca sądowi odwoławczemu naruszenie art. 386 § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 1998, nr 5, poz. 81; z dnia 23 lutego 2005 r., III CK 323/04; z dnia 8 października 2009 r., II CSK 156/09; postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 16 listopada 2006 r., II CSK 177/06). Uchybienie sądu drugiej instancji, polegające na niewzięciu pod rozwagę – z urzędu lub w ramach zarzutu apelacyjnego – nieważności

postępowania przed sądem pierwszej instancji, stanowi usprawiedliwioną podstawę kasacyjną z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. tylko wówczas, gdy mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy przed sądem drugiej instancji (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 1998 r., II CKN 600/97 i z dnia 16 lutego 2012 r., III CSK 195/11). Skarżący nie wykazał, że taka zależność zachodziła w okolicznościach sprawy.

Powołanie we wniosku przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. zobowiązuje skarżącego do sformułowania zagadnienia prawnego oraz przedstawienia pogłębionej argumentacji prawnej, wskazującej na rzeczywiste istnienie powołanej przesłanki, uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01 OSNC 2002, Nr 12, poz. 151, z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, nie publ.). Zagadnienie prawne wymaga przytoczenia argumentów wskazujących na istniejące w nauce lub orzecznictwie rozbieżne oceny prawne, w związku z którymi zagadnienie zostało sformułowane. Zagadnienie prawne powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, natomiast nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Problematyka wskazana przez skarżącego nie ma charakteru uniwersalnych zagadnień prawnych w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Jest ściśle związana z rozstrzyganą sprawą i własną oceną rozstrzygnięcia przez skarżącego.

W przypadku zadośćuczynienia z art. 446 § 4 k.c. sąd orzekający zasądza jego kwotę przy uwzględnieniu dramatyzmu doznań osoby bliskiej, poczucia osamotnienia i pustki, cierpień moralnych i wstrząsu psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej, rodzaju i intensywności więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, oparcia w innych osobach bliskich, wieku osoby uprawnionej do zadośćuczynienia, stopnia w jakim pokrzywdzony będzie umiał się znaleźć w nowej rzeczywistości i zdolności jej zaakceptowania, leczenia doznanej traumy.

Określenie wysokości zadośćuczynienia na podstawie ocennych kryteriów, stanowi istotny atrybut sądów meriti i prawomocne orzeczenie sądu drugiej instancji może zostać skutecznie zakwestionowane w skardze kasacyjnej jedynie w razie

stwierdzenia wyraźnego naruszenia zasad ustalania zadośćuczynienia. Naruszenie tych zasad może polegać na nieuwzględnieniu istotnych czynników mających znaczenie dla określenia rozmiaru krzywdy i należnej w związku z tym rekompensaty albo na oczywiście wadliwej ocenie tych czynników pod kątem ustalenia zadośćuczynienia „odpowiedniego” w rozumieniu art. 446 § 4 k.c. Tylko w takim wypadku można mówić o naruszeniu przepisu, uzasadniającym uwzględnienie skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2019 r., V CSK 179/18, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2019 r., IV CSK 335/18, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2019 r., V CSK 78/19, nie publ.).

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym stanowił art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze (tj.: Dz.U. z 2018 r., poz. 1184) oraz § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 7 i § 16 ust 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tj.: Dz.U. z 2019 r., poz. 18).